

sommar Kalendern

Kalendern,
KvP fredag 29. juli 1983

RING ELLER SKRIV TILL KALENDERN!
Fråga, tipsa, kritisera. Adressen är:
Kalendern, Kvällsposten, Box 166,
201 21 Malmö. Tel: 040-28 04 07

■ ■ Istedgade . . . för de flesta svenskar betyr det "träsk" - hortträsk, porrtträsk, knarkträsk. DAN TURELL - mycket produktiv poet, deckarförfattare, historieberättare, Köpenhamnskrönikör och flanör - har en helt annan bild av Istedgade och den stadsdel där den berömda gatan ligger, Vesterbro. Men så bor också Turell själv mitt i smeten.

■ ■ Här publicerar Kalendern ett "festtelegram" Turell skickade till Istedgade på gatans "125-årsdag" för fyra år sedan. Gammal kärlek rostar som bekant aldrig. Texten är lika giltig i dag som då - speciellt med tanke på att det är i sommar Istedgade verkligen fyller 125 år.

Kärleksbrev till Istedgade

För ett par, tre månader sedan fyllde Köpenhamns Universitet 500 år. Det angick mig inte ett skit, för att nu tala ditt eget språk: Gammeldansk.

Men det här veckoslutet firar dina vänner att du fyller 125 år. Och då vill jag gärna vara med. Inte bara för att du är 375 år yngre och vackrare än Köpenhamns Universitet (sån är jag verkligen inte), men för att du för mig och för många andra har varit vad man förr i tiden kallade "livets universitet". Det finns sänt man kan läsa sig till, t ex på Frue Plads (universitetets adress. Kalenderns anm.). Det finns också sänt man inte kan läsa sig till. Det är sänt man lever sig till, t ex hos dig.

Vad Montmartre är för Paris, Soho för London, Times Square för New York . . . det är du för Köpenhamn. Du lärde mig mer än tio års skolgång. Och bara Gud vet hur många du har gjort detsamma för sedan du föddes.

Sedan du föddes . . . nå ja, det stämmer. Dom har myglat lite med dig, strängt historiskt sett. Du blir ju inte 125 i dag, du blir "bara" 121. Det var 1858 som dom anlade dig som ett minne över en tid då vi fortfarande slogs mot tyskarna i stället för att som nu nöja oss med att sälja landet till dom.

Det var 1858, och på den tiden började du där den dåvarande "Rosenå", utloppet från Skt Jørgens Sø . . . i folkmun kallad "Kolera-Åen" flöt fram. Från "Kolera-Åen" kom dom flesta av stans baciller . . . så fick den sitt namn. I dag löper på samma ställe din lillasyster Viktoriagade (som inte är uppkallad efter drottning Victoria, om nu någon skulle tro det, utan efter ett dåtida "taxiföretag") - och under den en del av stadens kloaksystem.

Själv har du då och då fått rykte om dig att vara stans sex-, sprit- och narkotikakloak - och det helt oförjänt. Det är ju löjligt, älskling, det vet jag lika bra som du. Om det finns porr eller inte hos dig är likgiltigt. Det är inte det du handlar om. Det finns visserligen dom som bara kan se sänt, dom som bara kan se den sidan av dig - dom kör vi upp i häcken. Du har så mycket annat att bjuda på.

Du är Vesterbros hjärta, älskling. Du är ett genuint universitet där lärarna inte har läst men levt och lidit sig till vad dom vet: kloka kvinnor och mogna män, ömtänkta bartenders, gemyliga gangsters, subtila spelare och levnadsvisa luder, människor vars erfarenheter är ristade i ansiktshuden i stället för stämpelade på ett examenspapper. Och, så vitt jag känner dom, är det bara ett fåtal av dina så kallade skumraskfigurer som är ens häften så cyniska som vår nuvarande regering.

Du har humor, du har skönhet, och du har en vass tunga. Du har en stor del av det som är det bästa med Vesterbro och Köpenhamn och det som man förr i tiden kallade "det köpenhamnska": Arlighet, renhet, äkthet - och råhet. Du säger inte "genitalier" när du menar fitta.

Och du är lika öppen som en sän. Det är ingen tillfällighet att så många gamla artister, cyklare, vagabonder, freelancemänniskor och

Dan Turell - Köpenhamnsprofil och Köpenhamnsälskare hyllar Istedgade på 125-årsdagen

utlänningar i stan har gjort just dig och dina sidogatsbarn till sin hemort. Du är internationell. Och det är du just därför att du är så dundrande dansk. När turisterna har gapat tillräckligt över Den Lille Havfrue och Amalienborg så är det dig dom kommer till - och till dig kommer dom frivilligt. Inget sänt där faneri med att fixa "International Get-Together" i Studentföreningen. Du har alltid varit en enda lång internationell sammankomst, och varje student i livets svåra och hälsbrytande konst har fått sin chans - mot rimlig betalning.

"Istedgade ger aldrig upp". Så lod en slogan. Den var riktig och är det fortfarande. I själva verket gjorde du Christianumret för länge sedan, älskling. Du

är en egen värld mitt i Köpenhamn och du har dina egna regler. Men det finns inget stängsel runt dig och du vill inte ha bara en särskild sorts människokluffer omkring dig, t ex dom långhåriga, du vill ha flugor av alla sorter. Du och Christiania har en sak gemensamt: En istadig identitet - och polisrazierna. Men oss emellan: Också många av snutarna älskar dig. Och du vet väl att den man älskar agar man.

Jag brukar hävda att vi i Köpenhamn - Europas vackraste stad - har två proletärstadsdelar: Nørrebro och Vesterbro och att vad som skiljer dom åt är att Nørrebro är den ärliga fattigdomen medan Vesterbro är den

oärliga. Och när jag säger det är det inte, som vissa tror, en förolämpning mot Vesterbro. I stället är det ett erkännande av denna stadsdels förlagenhet. Här är man aldrig helt säker på vad som är vad, vad som är upp och ned, vad som är ärligt och vad som är oärligt. Eller rättare sagt: när du svindlar och bedrar, älskling, är du som regel långt ärligare än Stroget någonsin har varit.

Om jag - ungefär som i Det ska vi fira - skulle välja en födelsedagsplatta till dig - vet du vad jag skulle spela då? Jag skulle ta Liva Weels version av Poul Henningsens "Tag og kys det hele fra mig". Du vet, den där med raderna:

"Det er meget muligt byn har tårne på men det mor' mig altså mer en mår'n å gå i de dømringslyse gader hjem fra Adlon møde første morgenmænd og sidste natvogn"

Det är den gamla Köpenhamnsandan, du: Engrimasch mot alla kråsnåls- och kravattgossar och deras porlsindsamer. Det är springschansens och torgkåringens cyniska och kärleksfulla klarsyn.

Det är också din stämning, älskling. Och oavsett hur mycket du i vissa människors ögon och näsborrar stinker av fylla, spyor och gammalt piss så luktar du för oss som håller av dig mest av allt levande liv. Du är på en och samma gång en mor och en hora, och du har alltid varit dig själv och därför har du aldrig underkastat dig någon.

Och därför ska du heller inte lyssna på dom som nu säger att du borde bomma igen dina spelhålor, dina bordeller och dina live-shows, dom som säger att du visst är lika trevlig som många andra gator . . . bara du ville kalla det spanska kukryeket för coitus interruptus, om du bara ville vara lika stiltigt sövande som Fredriksberg Alle eller lika krypande trist som Nørre R Farimagsgade. Bry dig inte om dom, älskling!

För vi, och vi är många köpenhamnare, vi älskar dig för vad du är och inte för vad vissa vill göra dig till. Vi känner dig också från andra vinklar än fasadens - och vi minns till exempel, och det fortfarande med tårar i ögonen, den dag då din dotter Tove Ditlevsen skulle begravas och alla följde med, krokiga som kutryggiga, för att säga farväl till en av sina - och dina.

Och vi vet att oavsett om du är 125 eller 121 så är du alltid värd att fira - och vi vet att i morgon ligger du där igen som du brukar: Öppen och inbjudande som en fladdrande sommarkjol och samtidigt så nyttig och oumbärlig eftersom du på en och samma gång är stans största askkopp och det enda stället i Köpenhamn där man talar och tänker så fritt som man borde göra på Köpenhamns Universitet.

En skäl för dig - och det, precis som varje dag, samtidigt på Comet Bar, Posttullen, Jernstangen och Tunesia! Låt trottoarerna dränkas av urkrumade ölburkar och låt polisirenera yla en extra gång längs gatan i natt!

Och i hela din längd, älskling, fra Hovedbanegården till Enghave Plads: Ta' og kys det hele fra mig!

Din
Danny